

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ЛІГА СТУДЕНТІВ АСОЦІАЦІЇ ПРАВНИКІВ УКРАЇНИ

**ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ТА БЕЗПЕКИ СУСПІЛЬСТВА**

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції
(Суми, 19-20 травня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ДО ПИТАННЯ ПРО МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ВИМОГИ ДО ПРАЦІВНИКІВ ЮРИДИЧНОЇ СФЕРИ

Турук Н. В.

студентка V курсу юридичного факультету

Сумського державного університету

Науковий керівник: Теліженко Л. В.

д. філос. н., доцент кафедри ТДП юридичного факультету

Сумського державного університету

Правова реформа останніх десятиліть, яка торкнулася фактично всіх працівників юридичної професії, поставила перед професійним співтовариством амбітні завдання: переглянути правила і стандарти поведінки юристів в нових умовах і виробити нові практичні підходи для формування професійних моральних та етичних норм. Характерно, що в поле цих змін потрапили не лише представники державних структур, як-то судової влади, прокуратури, нотаріату, а і приватні юридичні фірми, які надають юридичні послуги фізичним та юридичним особам. Адже від моральних та професійних якостей працівників державних і приватних юридичних структур залежить захист прав та інтересів громадян та дотримання норм закону в Україні. У зв'язку з цим до працівників юридичної професії пред'являються підвищені вимоги, насамперед, знати і поважати закони, керуватися принципом верховенства права, «відповідати принципам і нормам моралі, охороні авторитету державної влади та її представників» [1, с. 3].

Основні принципи професійної діяльності юристів України визначені в «Основних засадах професійної етики юристів України», затверджених 16 травня 2001 року в м. Києві V з'їздом Спілки юристів України. Серед них служіння народу України, верховенство права, незалежність і підкорення лише закону, демократизм і гуманізм, пріоритет прав і основних свобод людини і громадянина, професіоналізм, компетентність і відданість справі, чесність і порядність [2]. Відповідно до цього документа юрист повинен вміти концентруватися і швидко перемикає свою увагу, бути врівноваженим і зібраним, вміти правильно і ефективно організувати свою діяльність та самокритично аналізувати її результати. Водночас він повинен бути гуманним і справедливим, ввічливим і чесним, терпимим, сміливим, мужнім, витриманим, чітко зважувати всі «за» і «проти». Юрист-професіонал також має бути висококваліфікованим, постійно вдосконалювати свій професіоналізм, вміти швидко і вчасно опанувати новою інформацією. Для цього він повинен бути постійно в курсі змін і оновлень нормативно-правової бази. Справжній юрист також повинен бути психологічно стійким, мати почуття обов'язку і відповідальності за доручену справу. Для нього завжди має бути важливою його ділова репутація та дотримання зазначених вище принципів професійної діяльності. Власно, це і є якості висококваліфікованого юриста [2].

У контексті розглядуваного питання на особливу увагу заслуговує діяльність юристів, які працюють в спеціальних юридичних фірмах, пов'язаних зі стягненням заборгованості. Свою діяльність вони здійснюють на основі правових норм, проте їх етичні та моральні принципи в деяких випадках можуть не збігатися з метою клієнта, який звернувся за послугами. Наприклад, повернення боргу боржником на користь клієнта юридичної фірми. У разі, коли боржником є пенсіонер, малозабезпечений громадянин, жінка, яка виховує самотійно малолітніх дітей, професійні наміри юристів можуть суперечити їх морально-етичним принципам. У юристів тут можуть

виникати питання: чим же керуватися, нормами моралі чи своїми професійними обов'язками?

У такому випадку юрист-професіонал повинен досконало розібратися в ситуації, дослідити всі факти, що вказують на правопорядність боржника, вивчити його суто «людські» обставини невиконання зобов'язань з оплати боргу. Якщо ж після цього юрист переконається в неблагонадійному становищі боржника (звільненні з ініціативи роботодавця або через його банкрутство, неплатоспроможність через крах свого особистого бізнесу, залишення роботи через сімейні обставини або з причини власного нездоров'я: хвороби, травми, каліцтва), то моральні принципи ні в якому разі не повинні поступатися перед професійними. У такій ситуації юрист повинен перш за все керуватися принципом демократизму та гуманізму, а законний метод боротьби з таким боржником повинен полягати в знаходженні спільної мови з ним, вмінні пояснити йому факт наявності боргу, необхідності його погашення та здійсненні сплати добровільно. Водночас необхідно розширити уявлення боржника про його майнові та фінансові можливості, проконсультувати на предмет капіталізації його активів (якщо такі є в наявності і можуть бути реалізовані), обговорити з боржником можливість рефінансування його боргу і розглянути найбільш прийнятні варіанти перекредитування.

Все це означає, що при виникненні розбіжностей між моральними та професійними принципами, юрист не повинен поступатися останнім, якщо боржник є правопорядним громадянином, визнає свою заборгованість, але в силу незалежних від нього фінансових обставин не в змозі виконати свій обов'язок з погашення боргу. У інших випадках юрист повинен здійснювати діяльність, дотримуючись рівноцінності моральних та професійних обов'язків.

Отже, для юристів дотримання етичних вимог та моральних норм має особливий сенс, оскільки істинні законність і правопорядок у суспільстві встановлюються лише там, де спеціалісти у галузі права спираються на приписи закону та морально-правові принципи гуманізму, справедливості, законності, патріотизму, незалежності та гласності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Калганова О. А., Гапоненко Л. В. Моральна культура юриста як складова культура юриста / О. А. Калганова, Л. В. Гапоненко // Право і суспільство. – 2013. - №1. – С. 3-7.

2. Основними засадами професійної етики юристів України, затверджені 16 травня 2001 року V з'їздом Співки юристів України в м. Київ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lawclinic.narod.ru/gazeta/gazeta9/3.htm>.

3. Яким повинен бути юрист [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://prostomed.kiev.ua/jakim-povinen-buti-jurist_3/.